

Steiger

Vakblad voor de
Rotterdamse wijken

4

INHOUD:

NV Voorraad

Heijplaat

Buurtbeheer

Roethofprijs

Vier sterren

EEG Miljoenen

Van de redactie

In deze Steiger passeren een flink aantal wijken de revue: Charlois, Pendrecht, Ommoord, Heyplaat, Nieuwe Westen, Feijenoord en Oude Westen. De reikwijdte van de bewonersorganisaties blijkt maar weer eens formidabel: na-oorlogse woningverbetering, buurtbeheer, behoud van een woongemeenschap, werkgelegenheid, sociale vernieuwing ..... werken aan en in de stad, vanuit georganiseerde bewonersinitiatieven. Soms zijn er spanningen die overwonnen moeten worden. Maar altijd is er kreativiteit, om een uitweg te vinden en nieuwe methodes met bijpassende organisatievormen te ontwikkelen. Hebben we hier het kenmerk van het buurt- en wijkwerk in Rotterdam te pakken? STEIGER, vakblad van de Rotterdamse wijken, gunt u weer een 'blik in de keukens' en meldt belangwekkende ontwikkelingen.

Kolofon

STEIGER stelt zich ten doel de uitwisseling van ervaringen in de Rotterdamse wijken te bevorderen, een bijdrage te leveren aan de meningsvorming en het gemeentelijk- en riksbeleid, voor zover van invloed op de woon- en leefomstandigheden in de wijken, kritisch te volgen.

STEIGER is een periodieke uitgave van het Rotterdams instituut bewonersondersteuning (Rio), Kortenaerstraat 1, 3012 VB Rotterdam, tel.010 - 411.03.33 en verschijnt 8x per jaar.

Abonnementen

De abonnementsprijs bedraagt F.25,- per jaar. Voor bewonersorganisaties in Rotterdam geldt een gereduceerd tarief. Het abonnement wordt voor de duur van één kalenderjaar aangegaan. Zonder schriftelijke opzegging vóór 1 januari wordt het abonnement automatisch met 1 jaar verlengd.

Losse nummers: f.3,50

Copyright tekst en illustratiemateriaal:

Teksten kunnen geciteerd worden wanneer de bron vermeld wordt en uitsluitend na mondelinge toestemming van het Rio. Het is niet toegestaan tekeningen of foto's uit dit blad geheel of gedeeltelijk over te nemen, zonder schriftelijke toestemming van het Rio.

Redactie:

Peter Berntsen, Erik Lindenburg, Anne van Veenen, Johan Janssens, Jacqueline Suykerbuyk

Redactiesekretariaat

Jacqueline Suykerbuyk

dtp-productie

Erik lindenburg

2e jaargang, nummer 4

oktober 1990

Medewerkers aan dit nummer:

Corrie Broersen, Dhr. Langedoen, Ingrid Kesler, Dhr. Van Eck, Dhr. Zeelenberg, Organisatieburo Stadsvernieuwing, Thom Aussems, Sjaan aan de Water, Ben van Zanten, Nel ten Boden, Petra van den Berg, Sjaan Schaap, Dhr. Hooymaayers, Ingrid Heijst, Emile van Rinsum, Ireen van der Lem, Ton Huiskens, Rob Hagens, Jan Robbrecht, Aad van der Graaf, Ada Perdijk, Stephan Duijs, Dhr. Benne, Anne van Veenen

Foto's:

Erik Lindenburg, Dick Sluyter, Aad van der Graaf, Johan Janssens

Basis-layout:

Erik Prinsen (Hard Werken).

Steiger

Inhoud:

NV Voorraad	3
Heijplaat	5
Buurtbeheer	7
Roethofprijs	9
Vier sterren	11
EEG Miljoenen	12
Lage drempel	13
Kort nieuws	14

Buurten maken tussenbalans op NV Voorraad

De kranten staan vol over gekreun en gesteun rond de naoorlogse woningverbetering: grote onderhoudsachterstanden, negatieve exploitaties en slechte subsidie-regelingen. Hoe dan nog te investeren in woningverbetering? Sociale verhuurders roepen al gauw 'slopen'. En partikuliere huurders stoten hun bezit af met vroeg of laat- uitponding als resultaat. Verbeteren is dan haast onmogelijk. De NV Voorraadbeheer Rotterdam is een opmerkelijk initiatief. Uitgevonden om partikuliere huurwoningen èn te behouden èn te verbeteren, onder marktkondities. Ze experimenteert o.a. in Tuinstad Pendrecht en de derde rings-enclave in Charlois: twee vriendelijke buurten op zuid, flink groen, rustig en nog hecht. Vertegenwoordigers van de bewonersorganisaties maken een tussenbalans op. En melden hoe de uitwerking van een welkom initiatief flinke spanningen in de buurt oproept.

Hoera en vertrouwen

Corrie Broersen en Toon Langedoorn vertolken de stemming in Charlois als de NV zich in 1989 aanmeldt als nieuwe huisbaas: "Hiep-hoi, er gaat wat gebeuren, eindelijk". Een litanie van klachten en gebreken over de 88 portiekwoningen in de Schilperoort- en Frans Bekkerstraat volgt: tocht, vocht, verveloos, kapotte daken, oud leidingwerk, kleine keukens en niet te vergeten gehorigheid. Toon: "Als driehoog iemand naar de WC gaat, dan hoor ik beneden of het een man of een vrouw, een grote of kleine boodschap was". In Pendrecht reageerden de bewoners van 180 portiek- en eengezinswoningen rond de Stavenissestraat even enthousiast. Sjaan van de Water en de heren Zeelenberg en Van Eck benadrukkken het grote vertrouwen wat men in de NV had: "De Gemeente heeft immers een dikke vinger in de pap, dus dat zit wel snor". Ook hier weet men zonder moeite een ellenlange waslijst van klachten en gebreken te voorzien te toveren, met de mededeling dat de Bouwpolitie de ernst ervan heeft onderstreept.

De eerste oogst

Bewonersavonden, enquêtes, opnames, planteams....de plannenmakerij gaat beginnen. Maar zowel Charlois als Pendrecht wil met de NV ook afspraken maken over beheer: klachtenafhandeling, huurharmonisatie en woningtoewijzing. Kwesties die beide buurten al jarenlang een doorn in het oog zijn en nooit

Pendrecht

met het Pensioenfonds geregeld konden worden. Corrie Broersen uit Charlois: "Brink & Kooyman (de beheerder die de NV samen met de woningen van het Pensioenfonds overnam, red.) schoof dringende reparaties nu ineens door naar de komende opknapbeurt. Een kapot raam kan toch niet wachten? Na flink aandringen heeft de NV met meneer Brink gesproken. Nou, nu worden de klachten wel achter elkaar gemaakt".

De buurten namen de NV ook zwaar onder vuur om de huurverschillen, ontstaan door de huurharmonisatie, terug te draaien. De heer Van Eck (Pendrecht): "Het zijn precies dezelfde flats maar de huren verschillen soms 100 tot 120 gulden. De NV wil de huren niet gelijk trekken. We konden alleen bereiken dat de harmonisatie per huurderswisseling ingeperkt werd tot 35 gulden en stopt als een zekere grens (350 gulden, red.) bereikt is". Hij is zichtbaar ontevreden over dit halfbakken resultaat: "De Gemeente zit in de NV gewoon mee te harmoniseren .... heb je daar weleens van gehoord?"

De groeiende doorstroming, waardoor het leefklimaat in beide complexen verslechtert, verscheen ook op de agenda. Pendrecht ontvouwde ideeën om bewoners met een positieve woonvoorkleur te behouden of juist aan te trekken. Sjaan van de Water: "Een gezinnetje dat hier bijvoorbeeld in een te klein flatje woont moet voorrang krijgen als een eengezinswoning leegkomt. Mensen die van buiten komen moeten goed geïnformeerd worden over Pendrecht, zodat ze bewust voor de buurt kiezen. Dan blijft de samenleving hier in tact". De NV zette de deur voor overleg wel op een kier, maar Pendrecht wacht nog altijd op afspraken over de woningtoewijzing.

Mevr. Broersen en dhr. Langedoorn

De voorlopige oogst aan beheerafspraken vinden Pendrecht en Charlois maar magertjes.

Huurvoorstellen

De planprocessen verlopen moeizaam. Charlois wist op het nippertje nog een plan (groot onderhoud met wat dubbel glas) in te dienen. Dat moet in 1991 uitgevoerd worden. Of het zover komt, is de vraag. De NV wil het plan alleen uitvoeren als de bewoners akkoord gaan met 35 gulden huurverhoging per maand. Anders is de exploitatie van het complex niet rond te krijgen. Corrie Broersen en Toon Langendoen melden alvast dat de bewoners daar niet mee akkoord gaan. "Kijk....het zijn en blijven oude huizen. Voor hetzelfde bedrag kun je hier in Charlois haast een compleet gerenoveerde woning krijgen. De verhoudingen zijn zoek. En die isolatie is geen 35 gulden waard, hooguit een tientje. We zitten gewoon zelf het onderhoud te betalen". De ergenis wordt vergroot doordat -zoals gezegd- de huurverschillen blijven bestaan en de huurharmonisatie, in afgezwakte vorm, doorgaat. In Pendrecht loopt het nog moeizamer. Daar kon het

plan (groot onderhoud, isolatie en CV) niet ingediend worden en loopt de uitvoering tenminste 1 jaar vertraging op. De heer Zeelenberg: "Het plan schijnt 65 mille per woning te kosten, ze hebben zich verkeken op het complex en nu vindt de NV het te duur". Inmiddels is een strijd gaande om de NV af te houden van 'knipwerk'. Sjaan: "Telkens probeert men de slechte stukjes in het complex uit het plan te knippen. 'Doen we later', zeggen ze dan of je hoort ineens verhalen dat de eengezinswoningen onverbeterd doorverkocht zullen worden, om aan geld te komen. Dat kan niet: samen uit, samen thuis! Over de huurverhoging: de NV rekent ditmaal 65 gulden. Dhr. Zeelenberg: "Als de kwaliteit van het plan overeind blijft, dan denk ik dat iedereen wel overstag gaat. Die CV en isolatie moeten er dan natuurlijk wel in blijven" Pendrecht wacht vol spanning af.

Niet weglijden

"De NV werd voorgesteld als een Walhalla", zegt Ben van Zanten, opbouwwerker in Pendrecht: "De truc om goedkopere woningen in de partikuliere sektor voor weglijden te behoeden. Een goed initiatief, want de boel is nu niet achter de rug van de bewoners om afgestoten of uitgepond. Bewoners zijn er bijtijds bij en hebben nu een voet tussen de deur. Maar veel meer dan een initiatief is de NV voorlopig nog niet". Hij pleit voor een sterke inbreng van de Gemeente in de NV om de spanningen tussen de NV en de buurt op te lossen: "Anders glijdt dit welkomte initiatief ook weg".

Oktobre 1989, de NV Voorraadbeheer Rotterdam wordt opgericht. Public Private Partnership om naoorlogse huurwoningen in de marktsector op te knappen en te behoeden voor uitponding. In de Raad van Commissarissen zitten de aandeelhouders. Dat zijn de NMB, Bouwcentrum Beheer BV, Pensioenfonds voor Vervoer- en Havenbedrijven, Wilma Bouw, Zomerhof & Muys en de Gemeente Rotterdam. Ieder heeft 2,5 ton ingelegd.

Via 'dochters' (ook NV's) werkt Voorraadbeheer aan aankoop, ontwikkeling en vervolgens beheer van afgestoten huurcomplexen. Zo'n dochter krijgt 70% van haar kapitaal van de moeder-NV. De resterende 30% moet de voormalige eigenaar inbrengen.

Bij de eerste dochter zijn zeven complexen van het al eerder genoemde Pensioenfonds ondergebracht. Totaal zo'n 450 voornamelijk portiek-etage woningen met een gemiddelde huur van 325 gulden per maand. Aangekocht voor 9,7 miljoen, medegefincierd door de Friesch Groningse Hypotheekbank. Deze huisbankier zal ook de verbeterkosten, geraamd op 13,5 miljoen, financieren.

Commentaar van Th. Aussems dir. NV Voorraadbeheer Rotterdam

"De NV Voorraadbeheer, ontstaan als alternatief voor de uitpondingspraktijk, beoogt binnen de gegeven marktcondities het woonproduct te leveren met de meest optimale kosten-kwaliteitsverhouding. In dat kader staan we voor de opgave om binnen de regelgeving van de Rijksoverheid creatieve oplossingen te ontwikkelen voor een aantal actuele tegenvalters, zoals de relatief hoge verbeterkosten in enkele complexen en de fors gestegen rente.

Het onderhavige artikel geeft uitdrukking aan de wijze waarop bewoners dit spanningsveld kunnen ervaren. De werkelijkheid over dit nieuwe initiatief wordt meer recht gedaan, indien bij de beschouwingen over de gang van zaken de juiste én volledige cijfers gegeven worden, bij voorkeur geplaatst tegen de keuze-vraagstukken, die, ook voor bewoners, in het geding zijn.

Ter illustratie:

1. De woningverbeteringsplannen:

Bij het opstarten van het verbeteringsproces is kenbaar gemaakt dat plannen van gemiddeld f 30.000,- per woning haalbaar zijn tegen een gemiddelde huurverhoging van f 30,- à f 35,- per maand. In Charlois zijn de gemiddelde verbeteringkosten voor de 1e fase uitgelopen tot een dikke f 35.000,- per woning. Bij deze kosten hoort volgens het huurregime dat de Rijksoverheid dwingend aan woningbouwcorporaties heeft opgelegd een huurverhoging van f 40,- per maand. Wij

hebben slechts vastgehouden aan het begin van het verbeteringsproces, n. f 30,- à f 35,- in de maand.

2. Het huurbeleid

De NV Voorraadbeheer Rotterdam heeft de woningen overgenomen met alle lusten en lasten. Voor de meergezinswoningen in Pendrecht hebben wij vanwege de onderhoudstoestand van (een gedeelte van) de woningen de huurprijs per 1 juli '90 niet verhoogd. Teneinde toch over de, voor de uitvoering van de verbeteringsgreep, benodigde (huur)opbrengsten te kunnen beschikken, hebben we, ook in overleg met de bewonersorganisatie van Pendrecht, afgesproken om de huren van de woningen onder de f 350,- bij huurwisseling met f 35,- te verhogen. Het optrekken van de huren naar de maximaal-redeleijke huur hebben we juist stopgezet!!

3. Woningtoewijzing

Bij het overnemen van de woningen hebben wij er bij de beheerder Brink en Kooyman, op aangedrongen om een convenant met de gemeente te sluiten. Dit convenant is in '89 afgesloten. Krachtens dit convenant moet de beheerder de woningen toewijzen overeenkomstig de normen en richtlijnen van de gemeente. De bewonersorganisatie van Pendrecht heeft in een overleg meer specifieke woningtoewijzingseisen kenbaar gemaakt. Met die eisen zijn we volledig accoord. Conform de met de bewonersorganisatie gemaakte afspraken wachten we slechts op een zekere concretisering van de geopperde gedachten."

Zit de deur dicht?

De NV Voorraadbeheer (zie reaktie) zet haar huurbeleid af tegen gangbare praktijken in de naoorlogse woningverbetering en komt tot de conclusie dat haar voorstellen redelijk zijn. Charlois en Pendrecht zetten de voorstellen af tegen 'hun' wereld en komen tot een tegenovergestelde conclusie. Twee werelden en de deur daartussen lijkt dicht te vallen. Het wachten is blijkbaar op een initiatief om het 'opmerkelijke' initiatief tot een succes te maken. Kan de gemeente, als aandeelhouder, niet iets doen wordt gesuggereerd. STEIGER komt terug op de NV Voorraadbeheer.

Feestroes en nuchterheid

Heijplaat

'Christen zijn is Vertrouwen in God en in elkaar, begin eens thuis, ook op Heijplaat' en 'Heijplaat slopen? Ech nie!' Affiches, tekeningen. Ze hangen er nog in grote getale achter de ramen. Stille getuigen van de spanning waarin de bewoners van Heijplaat hebben moeten leven. Dinsdag 28 augustus ontlaadde die spanning zich in een spontaan volksfeest. De sloopplannen waren definitief van de baan. "Ik ben die ochtend half aangekleed de straat opgerend om het aan de mensen te laten weten", vertelt Piet Boukes, één van de leidende figuren in de anti-sloopkampagne. "Wat er daarna gebeurd is, ongelofelijk allemaal. Ik heb kerels als bull-dozers, zien huilen als een kind. Ik heb vrouwen gezond, mannen gezond. Iedereen viel elkaar om de hals'.

Na alle feestiviteiten, Heijplaat bestond ook nog eens 75 jaar, keert het nuchtere besef snel terug. De strijd gaat verder. "Een wijk als Heijplaat zal met bedreigingen moeten leren leven", weet Boukes: "We zijn nu eenmaal omringd door industrie. Dat zal ook altijd geluidsoverlast geven. Maar de bedrijven moeten zich bewust zijn van de woonwijk. We hebben hier bijvoorbeeld twee schrootbedrijven. Van het éne heb je nauwelijks last, maar

Crisisteam Heijplaat

Op maandag 29 januari 1990 wordt, snel na het bekend worden van de sloopplannen, een crisisteam in het leven geroepen. In het team nemen zitting: de huisbaas van Heijplaat (Onze Woning), het bestuur van de huurdersvereniging en leden van de wijkraad. In totaal 16 mannen en vrouwen. Als voorzitter treedt na buiten Henk Spoor. "Een politiek foefje", bekent Piet Boukes, Spors rechterhand in de strijd tegen de gemeentelijke sloopplannen. "Henk is een PvdA-man. Je moet oppositie voeren van binnenuit". Heijplaat laat geen middel ongebruikt om de sloopplannen van tafel te krijgen. Publiciteitsstunts, de vrouwen van Heijplaat staan bijvoorbeeld dagelijks op de stoep van het stadhuis aan de Coolsingel, maar ook dikke rapporten zien het levenslicht. Onafhankelijke deskundigen bijten zich vast in de materie en komen tot de eensluidende conclusie: sloop Heijplaat, een peperduur en onzinnig voornemen.

het andere, zet er maar bij dat het Dalmeijer is, maakt een kolére-herrie. Dat laat van dertig meter hoog zijn spullen vallen uit de kraan. Hij lapt gewoon de hinderwetvergunning aan zijn laars. Maar controle van de gemeente? Ho, maar!

Heijplaat zou Heijplaat niet meer zijn als de wijk het er bij zou laten zitten. Dat hebben de afgelopen maanden wel duidelijk gemaakt. Boukes: "We waren al één grote familie, maar de saamhorigheid is alleen maar toegenomen. Daar ligt ook onze kracht. Naar buiten toe moet je een eenheid zijn. Zo ging het ook toe in het krisisteam. Daar mocht zeker geen breuk ontstaan. Dat vreet energie. Maar het is ons gelukt. Door eenheid kun je ook mensen overtuigen. Ook die mensen die het liefst de stenen uit straat wilden halen".

Geluidsoverlast, het begrip waar het allemaal om te doen was en is. Wie door het dorp loopt, merkt daar vrijwel niets van. Evenmin is er sprake van verkeersdrukte. Knusse huizen aan groene lanen. Je waant je een beetje op het platteland. De dorpsvernieuwing is

voor een deel klaar. Twee renovatieprojecten zijn afgerond en de plannen Streekerk en Victorieux komen binnenkort in uitvoering. Verder zit er vervangende nieuwbouw in het vat. De nieuwbouwplannen hangen echter op de normen van geluidsoverlast. "De gemeente doet een beetje geheimzinnig over hoe ze aan de cijfers komt", aldus Boukes. "Volgens mij hebben de ambtenaren de vorige keer ongenadig op hun donder gehad. Daarom zijn ze nu een beetje balorig. Proberen ze hun gram te halen. Die nieuwbouw is voor de toekomst van het dorp echter van levensbelang".

Mocht de nieuwbouw op de tocht gezet worden, dan ligt het volgende actieplan bij wijze van spreken al klaar. Boukes: "We leven in dit land in een demokratie en die demokratie bestaat bij de gratie van weerbare burgers. Maar ik zie het niet somber in. Er zijn blauwe plekken aan de hemel. De nieuwbouw afblazen zou ook politiek onbehoorlijk zijn, er zijn toezeggingen gedaan".

Aktie in vogelvlucht

- 15 februari:** Heijplaat trekt massaal naar de Coolsingel om een petitie aan te bieden aan B & W van Rotterdam.
- 22 februari:** Heijplaat 'overvalt' in het World Trade Centre een kongres over Sociale Vernieuwing en krijgt twee minuten spreektijd.
- 29 maart:** de eerste woningen van het 2e renovatieproject op de Heijplaat worden opgeleverd. Op de happening schitteren wethouder, gemeenteraadsleden en ambtenaren door afwezigheid.
- 21 april:** Heijplaat steelt in de Laurenskerk met medeweten van de congresleiding de show op een symposium over Sociale Verarming.
- 14 juni:** de drukste bezochte commissievergadering van de gemeenteraad in de geschiedenis. Ruim 700 Heijplaters kijken vanaf de tribune in de Energiehal toe hoe er over de toekomst van hun wijk gedacht wordt. Wethouder Vermeulen zegt een onafhankelijke studie toe. De vergadering kent een ordelijk verloop, wat alom bewondering wekt.
- 31 augustus:** Heijplaat loopt voor z'n leven. De mars naar het stadhuis wordt een triomfstoet. Op 27 augustus lekt het verlossende bericht bij toeval(?) uit: de PvdA is 'om', sloophallen van de baan.
- 13 september:** De gemeenteraad beslist dat Heyplaat niet gesloopt wordt.

omslag in het Oude Westen

Buurtbeheer

De aktiegroep 'Het Oude Westen' heeft een rijke geschiedenis. Ze stond -en staat voor velen nog altijd bekend als een invloedrijke aktie-organisatie op het stadsvernieuwingstoneel. Inmiddels is het dekor veranderd. Met nieuwbouw en renovatie werd een nieuwe wijk te voorschijn getoverd, bevolkt door bewoners met uiteenlopende nationaliteiten en leefstijlen. Op dit nieuwe toneel spant de aktiegroep zich in voor 'buurtbeheer'. Op de werkvloer ontstaan nieuwe methodes en met de nodige spanningen verandert daardoor ook de organisatie van de aktiegroep.

Uitgangspunt beheer

Petra van den Berg en Sjaan Schaap ("Ja...het is hier een vrouwentuin. Dat scheelt!") werken als opbouwwerksters bij de Aktiegroep: de één vier, de ander ruim twee jaar. Ze maken duidelijk dat in het Oude Westen veel tijd gestoken is in het ontwikkelen van beheerstrukturen, aan voorwaarden. Maar, naar bewoners toe, is buurtbeheer vooral: organiseren van projecten, activiteiten die kunnen leiden tot het doorbreken van anonimiteit, betere relaties tussen bewoners, solidariteit en gezonde sociale controle. Op verzoek schudden ze een paar projecten uit de mouw: volkstuinen, pleinen, huiswerkklas, plantenbakaktie, internationale ontmoetingsdagen, wijkparkje (kompleet met kwekerij en dierenhof) en een tennisbaan. Aan de hand van die 'tennisbaan' leggen ze uit hoe het werkt.

Dubbel en tennisklub

Petra vertelt: "3 jaar geleden begon het. Het terrein achter de Bajonetstraat zou groen worden. Van de twee scholen die er stonden, moest er een blijven staan. De grond die wel vrij kwam, zou het plein worden van de overgebleven school. Op een vergadering eisten de bewoners ook iets voor zichzelf. Uit een lotto kwam één van hen met het idee van een tennisbaan op de proppen. Nou, dat hebben we vastgehouden, ook al werden we in het begin overal uitgelachen. Uiteindelijk is er een plein van asfalt gekomen, dat na schooltijd als tennisbaan dienst kan doen". De baan kwam er dus, maar werd niet aan z'n lot overgelaten. Er werd een heuse tennisklub opgebouwd. Petra vervolgt: "Er is een goedkope manier van sporten ontstaan. Veel mensen komen erop af. De klub heeft nu 100 leden en een wachlijst. In de buurtwinkel kunnen bewoners zich aanmelden als lid, de baan reserveren en stickers (het betaalmiddeel in de klub, red.) kopen. Na een uurtje ten-

nissen moet je zo'n stickertje op een lijst plakken, bij de baan. Dan heb je de baanhuur betaald". Ook het beheer werd geregeld: "De buurtbewoners houden een oogje in het zeil en één van hen, een vrouw van 60 jaar, zorgt voor het dagelijks beheer. Ze hangt het net op, veegt de baan aan en controleert of iedereen wel een stickertje heeft".

Maatwerk leveren

De tennisklub draait inmiddels volop, zelfstandig, maar wordt door de werkers van de Aktiegroep op de voet gevolgd. Sjaan: "Nu tennist iedereen er, jong en oud, allerlei nationaliteiten. Mensen komen met elkaar in contact, leren elkaar kennen. Dat is wezenlijk! Je stimuleert dat dus, je zorgt dat er regelmatig toernooitjes zijn. Soms moet je konfronterend optreden, helder maken dat de baan er voor iedereen is en niet voor een bepaalde groep.

Sjaan Schaap(I) en Petra van den Berg; opbouwwerksters in de jaren '90

Regeltjes worden nu en dan ook overtreden, zoals laatst toen er valse stickers in omloop waren. Dan moet je helpen om er een einde aan te maken. In de zijlijn heb je als werker dus een belangrijke taak. Je kracht is dat je van buiten komt, oog hebt voor kontinuïteit, bekend en aanspreekbaar bent. Petra vult aan: "Ja, regelmatig moet je je gezicht laten zien. Niet teveel, want dan word je al gauw scheidsrechter en voor alles verantwoordelijk. Niet te weinig want dan raak je het contact kwijt of zijn de problemen al te ver heen. Het is een kwestie van timing, intuïtie en gevoel. Maatwerk dus".

Andere methode voor kontakt

Sjaan gaat tenslotte nog in op een aspect van de tennisklub, dat ze heel belangrijk vindt. Het blijkt een positieve methode te zijn om met de buurt in contact te staan. "Rond de Bajonetstraat zijn veel klachten over de uitgevoerde renovatie. Daar gaat na 3 jaar eindelijk wat aan gebeuren. Als je in die 3 jaar alleen daarover met de buurt in contact had gestaan, dan werk je mee aan het ontstaan van een negatief klimaat: kankeren en als mensen daar éénmaal mee bezig zijn, komt er van alles los. Zo'n tennisklub geeft tegengas. En je haalt er je broodnodige informatie over de buurt mee binnen. In dezelfde straat is op dit moment overlast van junkies in afbraakpanden. Als zoets via een buurtvergadering aan de orde komt, dan bepaalt dat gelijk de rest van de bijeenkomst; 't zijn buitenlanders en weet ik wat nog meer. Nu krijg je het ook te horen, heel snel zelfs, en kan het direct aanpakt worden, zonder relaties in een straat te verstören of een negatieve stemming op te roepen".

Douwen helpt niet meer

Hoe is de aanpak, waarvan de tennisbaan slechts één voorbeeld is, ontstaan? En staat die niet op gespannen voet met het beeld van

de Aktiegroep als 'actie-organisatie'. Een organisatie die de vele bedreigingen waaraan de wijk bloot stond, kon pareren en Het Oude Westen via de stadsvernieuwing weer toekomst heeft gegeven? Er moet blijkbaar veel veranderd zijn. Petra: "Vier, vijf jaar terug werd buurtbeheer noodzakelijk. De nieuwe wijk was haast klaar en werd bevolkt door de meest uiteenlopende groepen. Algauw bleek dat je het van kleinschaligheid en maatwerk moest hebben om positieve dingen te creëren in het Oude Westen. Dat leverde spanningen op. De oude achterban van de Aktiegroep was te sterk vergroeid met de centrale actiegroep en haar cultuur. 't Is ook een verschil of je je roert op een grote actiegroepbijeenkomst of een vrijwilliger bent in het wijkparkje, terwijl dat laatste een enorme uitstraling in de buurt kan hebben". Sjaan illustreert het verhaal van Petra met de buurtgroepen, die destijds de schakel waren tussen de actiegroep en de buurt: "Dat waren groepen die ontstaan waren rond stadsvernieuwingsprojecten. Nederlandse gezelschappen, met een vaste werkwijze van jaren en een eigen klimaat. In een diskussie over de Adrianabuurt is eerst geprobeerd om via de buurtgroep aldaar tot een aanpak voor buurtbeheer te komen. Maar die zat vast in douwen, douwen, eisen stellen en opdrachten uitdelen. Daaruit hebben we een conclusie getrokken: als we wat willen, dan is het onverstandig om konsekvent die groep, de buurtgroepen, aan te spreken. Er moet een andere manier komen, waardoor ook andere buurtbewoners bereikt kunnen worden".

Twee sporen

Om die andere weg te vinden wordt een tweesporenbeleid, zoals Petra dat noemt, uitgezet. De Aktiegroep wordt in z'n waarde gelaten en tegelijkertijd creëren de werkers ruimte om te experimenteren met buurtbeheer. Gaandeweg wordt steeds minder in het één en steeds meer in het ander geïnvesteerd. Men hoopte met projecten ook het kader te kunnen vernieuwen. Dit twee-sporenbeleid zorgde voor een spannende tijd van diskussies, incidenten en kritiek. Sjaan: "Algauw vond de oude achterban natuurlijk dat de Aktiegroep geen actie meer voerde. Het stelde allemaal niets meer voor. Toen hier allemaal meiden kwamen werken was het natuurlijk ook: 'Ze werken wel hard, maar hebben ze wel verstand van zaken?' Diskussies..... bijvoorbeeld over de grote actiegroepvergadering, die vroeger heel belangrijk was, maar steeds minder plaatsvond. Petra: "En dan werd er gevraagd waarom er zo weinig grote vergaderingen waren. Toen bijvoorbeeld de heroïne speelde, was het duidelijk waarom je vergaderde. Maar ja, die grote aktiepunten waren er niet meer. Vergaderen, ja waarover? Over de hondenpoep? Met z'n allen constateren dat die overlast geeft? Dat roept alleen maar tegenstellingen op tussen mensen die wel en geen hondje hebben en dus een rotsfeer. En nu noem ik maar even een onderwerp waar niet

Mes snijdt aan vele kanten

De aanpak van het buurtbeheer in het Oude Westen komt neer op het opbouwen van netwerken. Netwerken van bewoners, die zich ontwikkelen rond kleinschalige en zelfstandige projecten. De buurtwinkel levert hand- en spandiensten en fungeert zo als het knooppunt in al deze netwerken. Als katalysator en bewaker van de kontinuïteit spelen de werkers van de Aktiegroep een belangrijke rol. Overlegstructuren dienen om e.e.a. kort te sluiten met de Gemeente, korporaties en instellingen.

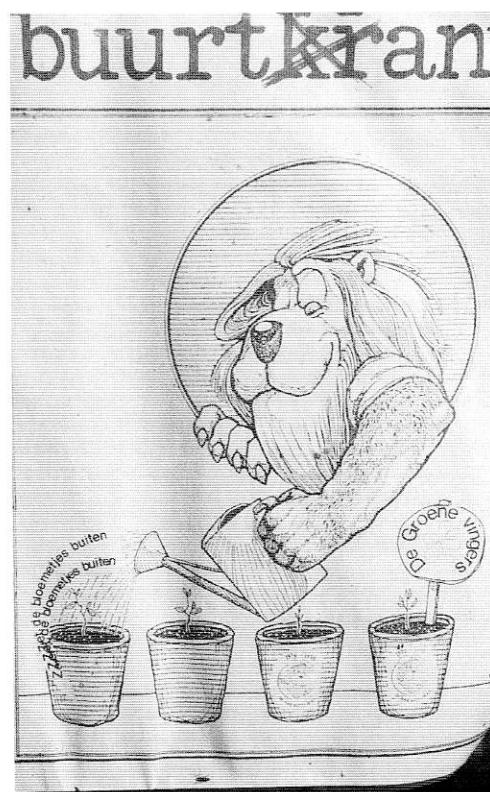
Alles bij elkaar genomen, snijdt het mes van deze netwerk-methode daardoor naar vele kanten: samenlevingsopbouw naar de letter (integratie, klimaat en sociale controle), beheer van de ruimte, extra voorzieningen in zelfbeheer, informatiesysteem en methode om kontakt met de buurt te onderhouden.

direct buitenlanders bijgehaald kunnen worden".

Zeggingskracht geeft doorslag

De twee sporen zijn arbeidsintensief. Petra en Sjaan noemen allerlei voorbeelden waarin werkers voortdurend klaar moesten staan voor diskussie, om kritiek op te vangen, te bemiddelen, tegengas te geven, informele gesprekken te voeren en de sfeer op peil te houden. Petra: "Je mocht niet verslappen. Als je dacht: 'Nou heb ik er even geen zin in', dan kon je de volgende dag er nog harder tegenaan". Gaandeweg verdringt het 'nieuwe', het 'oude'. Sjaan: "De nieuwe koers heeft zich bewezen. Al die projecten hebben zich gewoon waargemaakt. Ik denk dat de meeste mensen van vroeger ook wel trots zijn. Er zijn in elk geval mensen bijgedraaid, sommigen hebben afgehaakt. Anderen bekijken het in de zijlijn nog met argusogen. Voor zover ik weet, maakt niemand er nog een probleem van dat er zo weinig centrale vergaderingen zijn. En, als ze er zijn, vooral informatief zijn. De meeste besluiten vallen nu natuurlijk in de projecten". De zeggingskracht van de nieuwe projecten en netwerken die de werkers hebben ontwikkeld, lijkt doorslaggevender geweest te zijn dan de instroom van nieuw kader. Die vond namelijk niet massaal plaats. Petra: "Nieuw kader, dat was een doel. De meesten zijn echter niet geïnteresseerd in de centrale organisatie. Ze blijven kontaktpersonen, die volop bezig zijn in hun straat of project. Slechts enkelen tonen interesse in de hele or-

ganisatie. Achteraf ook logisch, het is kleinschalig en richt zich niet op 'de' wijk". In het Oude Westen puzzelt men nu dan ook met de vraag hoe een andere organisatie van de Aktiegroep het beste in het vat gestoken kan worden.

Tweesporenbeleid in beeld.
De leeuw, symbool van de aktie-organisatie. Het groen een aanknopingspunt voor netwerken.

Nieuwe Westen en de kriminaliteit

Roethofprijs

Om aan de grote vraag naar informatie te kunnen voldoen, liggen in het Nieuwe Westen de persmappen klaar. Even bellen naar de Aktiegroep (4778477) en je krijgt uitvoerige documentatie toegestuurd over 'Sociale Veiligheid en ouderen' en 'Verbeter de buurt, begin bij jezelf'. Met deze twee projecten, door de jury tot één inzending gebundeld, won het

Nieuwe Westen op 27 augustus j.l. de Hein Roethofprijs. Deze prijs is ingesteld door het Ministerie van Justitie en wordt jaarlijks uitgereikt aan het meest succesvolle project ter bestrijding van de kleine kriminaliteit. Naast de eer en de oorkonde bestaat de prijs uit 10.000 gulden. Het was overigens de tweede maal dat een Rotterdamse inzending won. Eerder werd het straathoekwerk op het Winkelcentrum Zuidplein bekroond.

Geen doelwit meer

Voor het project 'Verbeter de buurt, begin bij jezelf' staat de imiddels landelijk bekende Opzoomerstraat model. In deze straat geven bewoners allerlei 'doe het zelf'-antwoorden op vervuiling, gebrekige straatverlichting en inbraken in auto's en woningen. Zo hebben bewoners massaal een lampje bij de voordeur bevestigd, die de straat bijnamen als 'Kerstboom' en 'Parijs' heeft opgeleverd, en zijn er

Dhr. Hooymaayers

Al 30 jaar woont Dhr. Hooymaayers in de Opzoomerstraat. Hij hoort bij de buurtgroep en verzet o.a. veel werk voor de lampjes-actie, die zich als een inktvlek over het Nieuwe Westen uitbreidt. "Een bewoner betaalt f 57,50 voor de lamp en is 3 cent per nacht aan stroomkosten kwijt. Er hangen nu al zo'n 250 lampjes. Het zijn ook geen zakenlui, die politici. Maandenlang moet er gesproken worden over één extra lantaarnpaal van f 2.500,-. Nou, die lampjes zijn veel goedkoper en sneller aangebracht. We hebben het GEB nu gevraagd om de actie te sponsoren". Over de Opzoomerstraat zegt hij: "We kenden elkaar niet en dan ga je algauw over elkaar oordelen. Nu is het anders. Je maakt makkelijker een babbeltje en je let meer op elkaar". Tenslotte moet hij nog kwijt: "Raar dat het stadhuis niet bij de uitreiking van de Roethofprijs was!".

bloembakken opgehangen. Elke donderdagavond wordt de straat aangeveegd. Na afloop daarvan vindt er een 'kletsje' plaats.

De werkploegen van verschillende diensten reageerden enthousiast. Zij plaatsten o.a. fietsklemmen en afvalbakken. Emile van Rinsum van de Aktiegroep: "Door alle activiteiten is het contact tussen bewoners verbeterd. Hierdoor is de sociale controle toegenomen. Het resultaat van de actie is een enorme daling van de criminaliteit. De Opzoomerstraat is gewoon geen interessant doelwit meer".

Ouderen en sociale veiligheid

Het project 'Ouderen en Sociale Veiligheid' richt zich op het verminderen van gevoelens van onveiligheid bij ouderen (50-plussers). Ireen van der Lem, ook van de Aktiegroep: "Ouderen zijn weliswaar niet vaker slachtoffer van feitelijke criminaliteit, maar ze voelen zich wel kwetsbaarder en onveiliger. Dat kan tot een isolement leiden. Het Nieuwe Westen kent veel beweging: stadsvernieuwing, verhuizingen en criminaliteit. Dat versterkt de angstgevoelens en het isolement". Het aanbod van het project bestaat uit o.a. uit wijkmeldpunten voor (gevoelens van) onveiligheid, een folder met praktische tips en een cursus weerbaarheid. Ook het monteren van kierstandhouders om pseudo's (b.v. nepkontroleurs van het GEB) makkelijker te weren, is een onderdeel van het project. Na enig rekenwerk komen Emile en Ireen tot de conclusie dat het project inmiddels tussen de 200 en de 300 ouderen heeft bereikt.

Voorkomen van verkeerde effecten

In een buurt 'sociale veiligheid' aan de orde stellen, kan verkeerde effecten oproepen. Bijvoorbeeld dat mensen zich nog onveiliger gaan voelen. Hoe heeft men dat in het Nieuwe Westen weten te voorkomen? Emile: "We

werken met een duidelijk aanbod. Dit aanbod werkt als een rem op de eindeloze verhalen over onveiligheid. Mensen kunnen nu immers wat doen of hun 'ei' kwijt. Ook het neerzetten van zo'n aanbod in de buurt luistert nauw. Niet te zwaar, terughoudend, relativerend, goede sfeer en met wat humor. En we zorgen voor veel zelfwerkzaamheid. Mensen komen dan met elkaar in contact waardoor de sociale controle kan groeien. Dat versterkt het gevoel van veiligheid". Ireen vult aan: "We gebruiken ook voorbeeldacties, zoals de Opzoomerstraat. De kans van slagen is dan groter en een suksesvolle actie heeft een positieve uitstraling op andere straten". Tenslotte wijst Emile op de goede samenwerking met het welzijnswerk, de dienstverlening zoals 'Thuishulp', de huisartsen, de politie en de werkploegen zoals de WOP: "Ze werken mee aan de ontwikkeling van het aanbod. Ze weten veel over de buurt, hebben veel contact met bewoners. Daardoor kun je een goed aanbod doen en de kans op verkeerde effecten verkleinen". Ook in de uitvoering is die samenwerking belangrijk. Ireen noemt als voorbeeld de folder met tips: "Bij verschillende instellingen in de wijk kan je de folder krijgen, maar hij wordt overal gericht uitgedeeld, vaak met een praatje. Op die manier zorg je dat de informatie goed overkomt".

Parkeergarage Slinge geopend Vier Sterren

Zes felgekleurde containers staan er opgesteld bij Metrostation Slinge voor gescheiden inzameling van helder glas, gekleurd glas, blik, textiel, papier en kunststof(plastic). Het geheel kreeg de naam milieupark. Deze benaming doet verlangen naar de plaatsing van een extra container... tegen taalvervuiling, maar dit terzijde. Het bewuste park staat bij de ingang van de op 28 september officieel geopende bewaakte parkeergarage. Het betreft een project dat via de banenpool en Multi-bedrijven werk biedt aan dertig mensen.

De garage kreeg het predikaat 'vier sterren' omdat niet alleen 7 dagen per week functioneel toezicht geboden wordt voor f 2,- per 24 uur maar er ook een al eerder genoemd milieupark aanwezig is. De derde ster verdient het project vanwege de boodschappenservice. Door middel van een briefje onder de ruitenvisser kan men een bestelling doen die de volgende dag tussen 4 en 7 uur klaar staat. De vierde ster werd in de wacht gesleept vanwege de mogelijkheid om de auto een servicebeurt te laten ondergaan gedurende de parkeertijd.

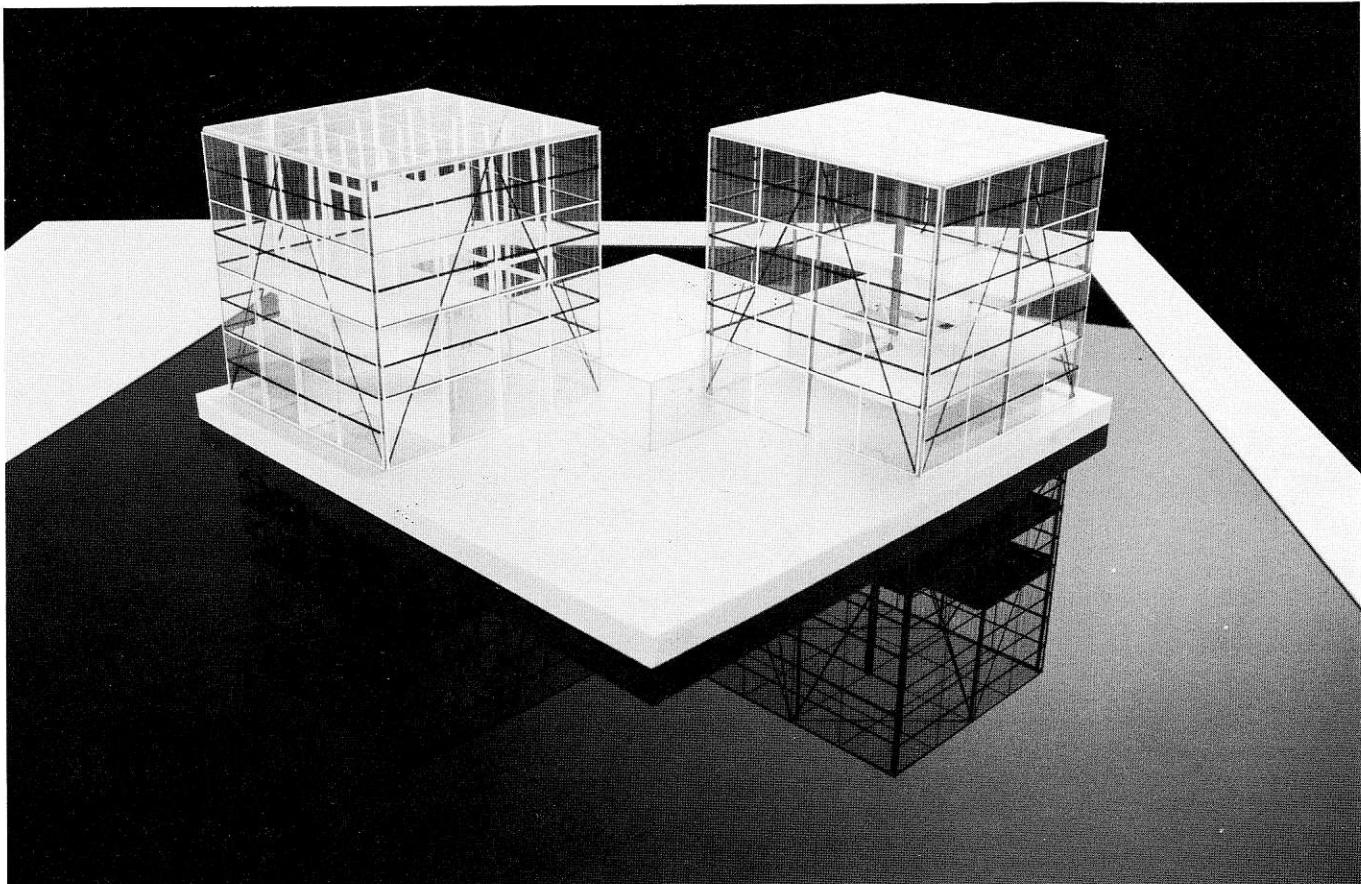
Het project biedt werk aan 30 mensen, die in dienst zijn bij 'Nieuwe Banen Rotterdam Werk' en gedetacheerd worden bij SWIC (Stichting Werk In Charlois). Zes ervan waren al in dienst bij Multi-bedrijven Rotterdam, 22 langdurig werklozen kregen een baan en opleiding als bewakingsbeamte. De resterende twee gaan als monteur werken bij

een in de buurt gevestigde garage en als medewerker van het levensmiddelenbedrijf dat de dagelijkse boodschappen gaat leveren aan de gebruikers van de garage. Allen zijn ouder dan 39 jaar en langdurig werkloos geweest. Ze verdienen het minimumloon. Vanaf 1 februari is gestart met het opknappen (schilderen, opnieuw bestraten en hekken plaatsen) van de garage die ooit gesloten werd wegens onveiligheid.

Naast de banen en veiligheid die het project oplevert, vermoedt men ook dat de Charloise middenstand een extra financiële injectie krijgt en, last but not least, dat de automobilist met bestemming centrum op deze manier z'n auto uitgelokt wordt. Door bij elke invalsroute in Rotterdam een dergelijke vier sterren 'park+ride' (P+R)-voorzienig te realiseren kan aktief gewerkt worden aan een autoluw (die 7e container is écht nodig) centrum, een begrip dat dat kortgeleden nog geïntroduceerd werd door PvdA-beleidsmakers.

De 53 jarige heer Benne(midden) was tien jaar werkloos en kreeg via een kennis op het arbeidsbureau de tip om bij de SWIC langs te gaan voor deze job.

Uitstraling 'Kop van Zuid' **EEG Miljoenen**

De EEG heeft ca. 5 miljoen gulden beschikbaar gesteld voor projecten in en rond de Kop van Zuid. Daarmee zijn een aantal door de Bewonersorganisatie Feijenoord (BOF) ontwikkelde projecten haalbaar geworden. Ook de EEG heeft inmiddels het belang van de planontwikkeling Kop van Zuid, met kansen en bedreigingen voor de omliggende wijken, ingezien.

Al weer een drietal jaren geleden nam de BOF het initiatief om een zogenaamd 'Ontwikkelingscentrum' te realiseren in het plangebied Kop van Zuid. De Bewonersorganisatie heeft altijd het standpunt ingenomen dat een hoogwaardige ontwikkeling op de 'Kop' gepaard diende te gaan met de opwaardering van de oude wijken. Bewonersinvloed op deze plannen is een ingewikkelde zaak. Het gaat hierbij om een totaal ander planproces als in de stadsvernieuwing, met andere partijen en met andersoortige belangen. Om de communicatie en samenwerking tussen allerlei partijen ook fysiek/ruimtelijk vorm te geven, ontwikkelde de BOF het plan voor een Ontwikkelingscentrum. Een drijvend 'gebouw' in een van de oude havens waarin verschillende functies en activiteiten ten behoe-

ve van bewoners en planontwikkelaars kunnen plaatsvinden. Zo biedt het ontwikkelingscentrum ruimte de organisatie van bewoners in het gebied en voor serviceverlening (wooningbouwcorporaties, woonruimtezaken). Daarnaast biedt het Ontwikkelingscentrum vergader-, ontvangst-, expositie- en werkruimte voor het projektburo Kop van Zuid, beleggers, projektontwikkelaars en aannemers. Het plan werd door alle verschillende partijen enthousiast ontvangen en er startten onderhandelingen om de financiering zonder subsidie rond te krijgen. In die zin is het Ontwikkelingscentrum het eerste publiek-private samenwerkingsverband in de Kop van Zuid. De financiering bleef echter een aantal problemen opleveren. Toen zich begin dit jaar de mogelijkheid voordeed om subsidie aan te vragen bij een EEG-fonds voor 'Innacity-problems' werd deze kans met beide handen aangegrepen. Na een bezoek van een ambtenaar van het fonds, kwam de zaak in een stroomversnelling. Men was onder de indruk van het plan en stelde voor de 'uitstraling' van de Kop van Zuid naar de omliggende wijken tot hoofdthema van de subsidieaanvraag te maken. En zo gebeurde het dat de EEG inmiddels besloten heeft niet alleen bij te dragen aan de

bouw van het Ontwikkelingscentrum, maar ook aan de bouw van de twee zogenoemde Spinn-offcentra in Feijenoord en Afrikaanderwijk. Deze centra gaan een belangrijke rol spelen in het stimuleren van bedrijvigheid en werkloosheidsbestrijding in de oude wijken zelf. Ook een project het voor kreeën van arbeidsplaatsen in het Midden- en Kleinbedrijf komt inmiddels voor subsidie in aanmerking. De bouw van het Ontwikkelingscentrum en de twee Spinn-offcentra kan snel van start.

Dat de EEG aan deze projecten meebetaalt, ziet de BOF als een eerste geval van meeprofiteren van de Kop van Zuid voor de oude wijken eromheen. Het bewonersinitiatief wordt ook in bredere kring gewaardeerd. Dat blijkt o.a. uit het feit dat hiervoor inmiddels een prijs is ontvangen van de werkgroep 2 Dizend in het kader van hun prijsvraag 'Bewonersinbreng bij Stedelijke Vernieuwing'.

De Wijkwinkel in Ommoord Lage Drempel

De vraag 'Kunt U mij vertellen waar ik de wijkwinkel kan vinden' leverde tweemaal hetzelfde antwoord op: 'Ik zou het echt niet weten maar probeer het eens in de Romeynshof'. Naar later bleek een goede raad want dit wijkgebouw, gelegen tussen treurige twintig etages tellende flats, biedt o.a. ruimte aan een maatschappelijk werkster, een sociaal raads vrouw, een dienstencentrum een bibliotheek en... inderdaad de wijkwinkel van de Bewonersorganisatie Ommoord.

De winkel (vier middagen per week open) wordt gerund door acht vrijwilligers, een gemêleerd gezelschap volgens Ada Perdijk en Stephan Duijs die de donderdagmiddagdienst voor hun rekening nemen. Ada is studente maatschappelijk werk en wil in de winkel ervaring opdoen voor een toekomstige baan. Stephan wilde via de vrijwilligersvacaturebank, "Dat is een groot woord voor deze map", (wijst lachend naar een blauwe Multiband) aan de slag. De map kon dicht bijven want de sfeer in de winkel, een gezellige puinhoop, de bekende plastic postbakjes en foto's aan de muur en planten in het kozijn, beviel hem meteen.

De werkzaamheden in deze buurtwinkel verschillen niet veel met die van de meeste anderen in de stad; mensen helpen met het invullen van formulieren, doorverwijzen naar de juiste instanties en het gezicht van de bewonersorganisatie zijn. Bijzonder is dat de wijkwinkel bemiddelt voor mensen die een oppas zoeken. Er is een lijst aanwezig met scholieren die zich voor deze bijverdienste hebben opgegeven.

Vooral ouderen, waarvan er in de wijk relatief veel wonen, maken gebruik van de wijkwinkel. De winkel is een meldpunt voor plaatsen of oorzaken van sociale onveiligheid. Het aantal meldingen is hoog. Ouderen bepalen ook indirect de vraag van de vrijwilligers vacaturebank, er is veel werk te doen op het gebied

van verzorging. Ada: "Een groot probleem in deze wijk is de eenzaamheid. Veel mensen komen hier met een simpel vraagje maar blijken uiteindelijk veel problemen te hebben met het maken van kontakten. Daar moet je allert op zijn. Na een gesprek dat soms wel een uur kan duren, wijzen wij ze uiteraard op het bestaan van het Dienstencentrum en, indien nodig, het maatschappelijk werk". De noodzaak van een wijkwinkel staat voor beiden buiten kijf: "Het is gewoon belangrijk dat er in je wijk een plaats is waar je op gemak informatie kunt krijgen".

Woonbond

Op 24 november 1990 fuseren drie landelijke bewonersorganisaties, allen aktief op het gebied van de volkshuisvesting. Het betreft het Landelijk Ombuds-team Stadsvernieuwing (LOS), het Nederlands Verbond van Huurders (NVH) en de Landelijke Organisatie Belangengroepen Huisvesting (LOBH). Voor de drie organisaties was duidelijk dat de krachten gebundeld moesten worden. Men ziet daartoe genoeg redenen. Den Haag trekt zich immers terug en de gemeenten moeten het uitzoeken maar met minder geld, minder contingensten en hogere huren.

Forumdiskussie.

De Woonbond zal diensten verleenen aan bewoners en woningzoekenden door middel van ondersteuning, scholing en voorlichting. Men wil een sterke organisatie-opbouw van bewoners en woningzoekenden op lokaal en landelijk nivo bevorderen. Hierin wordt het grootste deel van de beschikbare capaciteit van de toekomstige Woonbond gestoken. Daarnaast wil men op landelijk nivo de belangen van de aangesloten leden behartigen. Over hoe dat in z'n werk moet gaan organiseerde het Forum van de Volkshuisvesting van de TU Delft op 13 september jl. een diskussie, waaraan 70 mensen deelnamen.

Tien procent.

Jan Roncken, medewerker van de Woonbond, gaf in het begin van de diskussie aan dat de nieuwe Woonbond van plan is om 90% van haar capaciteit in plaatselijke ondersteuning te investeren en de rest aan landelijke belangenbehartiging. De standpunten die bijvoorbeeld in de RAVO (Raad voor de Volkshuisvesting, een adviesorgaan voor Heerma) worden ingenomen zullen tevoren met de achterban worden kortgesloten. Als duidelijk landelijk item noemde hij het veilig stellen van de rechtspositie van bewoners. Te denken valt aan het recht om renovatie te weigeren of zelfs groot onderhoud, wanneer daar straks huurverhogingen voor worden gevraagd.

Problemen met het begrip "achterban" voorzag Jan al en gaf ze aan. De nieuwe klub bestaat immers uit drie verschillende culturen: LOS, NVH en LOBH. Uit de diskussie die volgde werd al snel duidelijk dat opgepast moet worden met zomaar een positie innemen als landelijke belangenbehartiger.

In het land zijn diverse bewonersorganisaties in discussie over het aantal sommige clubs zijn niet lid worden van de Woonbond. Sommige clubs zijn niet lid worden van de Woonbond. Hoe de Woonbond vorm moet geven aan de landelijke belangenbehartiging. Stet dat de Woonbond...

Het idee om bijvoorbeeld samen met de koepels van korporaties afspraken te maken over huurverhogingen, via b.v. een Stichting voor de Volkshuisvesting, was nu niet iets wat de aanwezigen (zo'n 70 mensen) zagen zitten. Veel organisaties aksepteren centrale huurafspraken niet omdat ze dan meewerken aan het verslechteren van hun positie. Onder de nieuwe verhoudingen wordt dan gesproken over nieuwbouhuren tussen 625 en 670 gulden, terwijl de huren nu aanmerkelijk lager zijn.

Leefbaarheid en netwerken.

Cees de Wit, bijzonder hoogleraar aan de Erasmusuniversiteit, gaf aan dat een centrale belangenbehartiger op volkshuisvestingsgebied ook niet konform de aktuele stand van zaken aan het bewonersfront zou zijn. Hij signaleerde een verschuiving van woonlastenstrijd naar leefbaarheidsproblematiek. Hierbij horen andere organisatiestructuren, netwerkachtige modellen. Deze lenen zich nu ook niet meteen tot massale mobilisatie. Als je dan toch op landelijk nivo belangen wilt behartigen, doe dat dan via een coalitie met andere partijen buiten het direkte terrein van de volkshuisvesting, b.v. met organisaties van ouderen en migranten.

Piet Huijskens, ondersteuner van het R.O.B., zette de diskussie ook in op het thema leefbaarheid en beheer. Vooraf sprak hij eenieder moed in door te wijzen op de

massale mobilisatie van Heijplaat. "Als het erop aan komt, laat gelukkig niemand met zich dollen". Maar hij vond ook dat de huidige situatie moet veranderen. Er moet wellicht toch weer gepolitiseerd worden maar dan na een grondige analyse. Hij wil juist van de Woonbond die analyses horen, voordat men deeltneemt aan allerlei overleggen. Hij pleitte vervolgens voor een platformmodel en noemde de ANBO (ouderenbond) als partner, maar ook korporaties.

Uit de diskussie kwam verder naar voren dat de legitimiteit van de Woonbond niet altijd uitgangspunt van handelen hoeft te zijn. Dit dwingt immers tot ingewikkelde achterban-diskussie. Een vakbondsmodel kan niet toegepast worden op het werken aan leefbaarheid, netwerk-organisaties, e.d. Duidelijk bleef dat het laatste woord over de Woonbond als belangenbehartiger nog lang niet is gesproken.

Sociale vernieuwing in Hoogvliet

De deelgemeente Hoogvliet heeft op woensdag 26 september een convenant met het stadsbestuur afgesloten en is nu een 'aktiegebied' voor de sociale vernieuwing. De overeenkomst is gebaseerd op de deelraadsnota 'Er is een wereld te winnen! Hierin worden beleidsvoornemens geformuleerd ten aanzien van buurtbeheer, welzijn (o.a. kinderopvang, steunfonds minima, ouderenbeleid), educatie, werkgelegenheid en bestuurlijke vernieuwing. Een aantal functies van diensten en instellingen zullen gedekonstitueerd worden.

Rotterdam stelt voor de komende 4 jaar een budget beschikbaar voor de sociale vernieuwing in Hoogvliet. De nota 'Er is een wereld te winnen' en de tekst van het convenant zijn verkrijgbaar bij de deelgemeente Hoogvliet (Middenbaan-noord 47, Hoogvliet, telefoon 472.66.66)

Stadstim- merkongres

In het kader van de Manifestatie Stadstimmeren werd opdracht gegeven voor 21 experimentele stadsvernieuwingenprojekten om het bijgestelde vernieuwingsbeleid 'uit te proberen'. De vragen en inzichten die voortkwamen uit een tussentijdse evaluatie, vormen de basis voor het drieaagse kongres 'De Stadsvernieuwing opnieuw geformuleerd', dat van 24 t/m 26 oktober gehouden wordt in de voormalige aankomst- en vertrekhal van de Holland Amerika Lijn aan de Wilhelminakade 33.

De eerste dag van het kongres staat het fenomeen stad in de moderne samenleving centraal. Onder voorzitterschap van de journalist en publicist H.J.A. Hofland, kritisch waarnemer van de stad, zal vanuit verschillende invalshoeken de stad als fenomeen worden besproken.

Politiek forum

's Avonds wordt aandacht besteed aan de betekenis van onderzoek. Nieuwe vormen van onderzoek leggen onvermoede structuren bloot in stadsvernieuwingen gebieden. De vraag wordt gesteld naar de beleidsontwikkeling hiervan. De logisch afsluiting is een politiek forum: "De wethouder als fakkeldrager bij stedelijke vernieuwing tussen het oplossen van problemen en het najagen van dromen".

Op de tweede dag van het kongres worden vier workshops gehouden. Hierin zullen de opgaven en de konsequenties van het stedelijk vernieuwingsbeleid aan de hand van thema's aan de orde worden gesteld.

Als donderdagmiddag en vrijdagochtend de kongresdeelnemers de theorie en de praktijk toetsen in werkbezoeken en excursies zal een team van deskundigen zich buigen over de resultaten van het eerste kongresdeel om een slotmanifest te formuleren.

De presentatie van de slotmanifestatie vindt plaats aan het einde van de derde kongresdag door Henk Hofland. Mogelijke konsequenties voor het beleid belicht wethouder Pim Vermeulen in zijn slottoepspraak.

Inlichtingen

Het kongres is bedoeld voor stedebouwkundigen, planologen, beleidsambtenaren, politici, bewonersorganisaties en studenten. De kosten van deelname zijn f 250,- per dag p.p. een passegpartout kost f 600,- per persoon.

WEGENS SUCCES GEPROLONGEERD!!!

STADSTIMMEREN

TOT EN MET 2 DECEMBER!!!

I.V.M. EEN CONGRES VAN 22 T/M 27 OKTOBER GESLOTEN

*'Hoe leg je een stad uit?
Dat doet de tentoonstelling
Stadstimmeren. Het is een
expositie die lijkt op een
aangrijpend toneelstuk.'*

Kursus eigenaar-bewoners

In Oud Mathenesse vond dit jaar voor de tweede maal een kursus 'Eigenaar-Bewoners' plaats. De cursus is een onderdeel van het stimuleringsbeleid voor Particuliere woningverbetering en trok ook dit jaar 40 eigenaar-bewoners. In de cursus wordt aandacht besteed aan de Vereniging van Huiseigenaren (VVE), verbeterplan, financiering, toekomstig beheer. Het Organisatie Bureau

Stadsvernieuwing heeft voor de cursus een lezenswaardige schoolsmap ontwikkeld. Deze map is te verkrijgen bij de bewonersorganisatie OM/HWD, Bulgaarsestraat 4, telefoon 462.14.52. De map kost f 35,-.

Studiedag wijkgerichte aanpak werkloosheid

Op donderdag 8 november organiseert het SBAW, i.s.m. Rio, VCR, ROTs, GSD en GAB een studiedag.

Drie onderwerpen komen op die dag aan de orde:

1. De gemeentelijke plannen voor de zogenoemde werkcentra waarin GSD en GAB in de wijken willen gaan samenwerken met de wijkwelzijnswerkers. Het eerste werkcentrum moet in oktober in Hoogvliet van start en er zullen er nog 6 volgen. Wethouder Johan Henderson komt de plannen toelichten.

2. Individuele trajekt begeleiding (itb), in de volksmond ook wel bekend als het Helmonds model,

zou een belangrijke rol moeten gaan spelen.

Wat is het en vooral: hoe is het toepasbaar in de Rotterdamse situatie?

Joop Tilbusscher (LOW) houdt een voordracht.

3. Opvang in werkprojecten blijkt de mensen die daar werken met behoud van uitkering te activeren en te stimuleren naar Opstap.

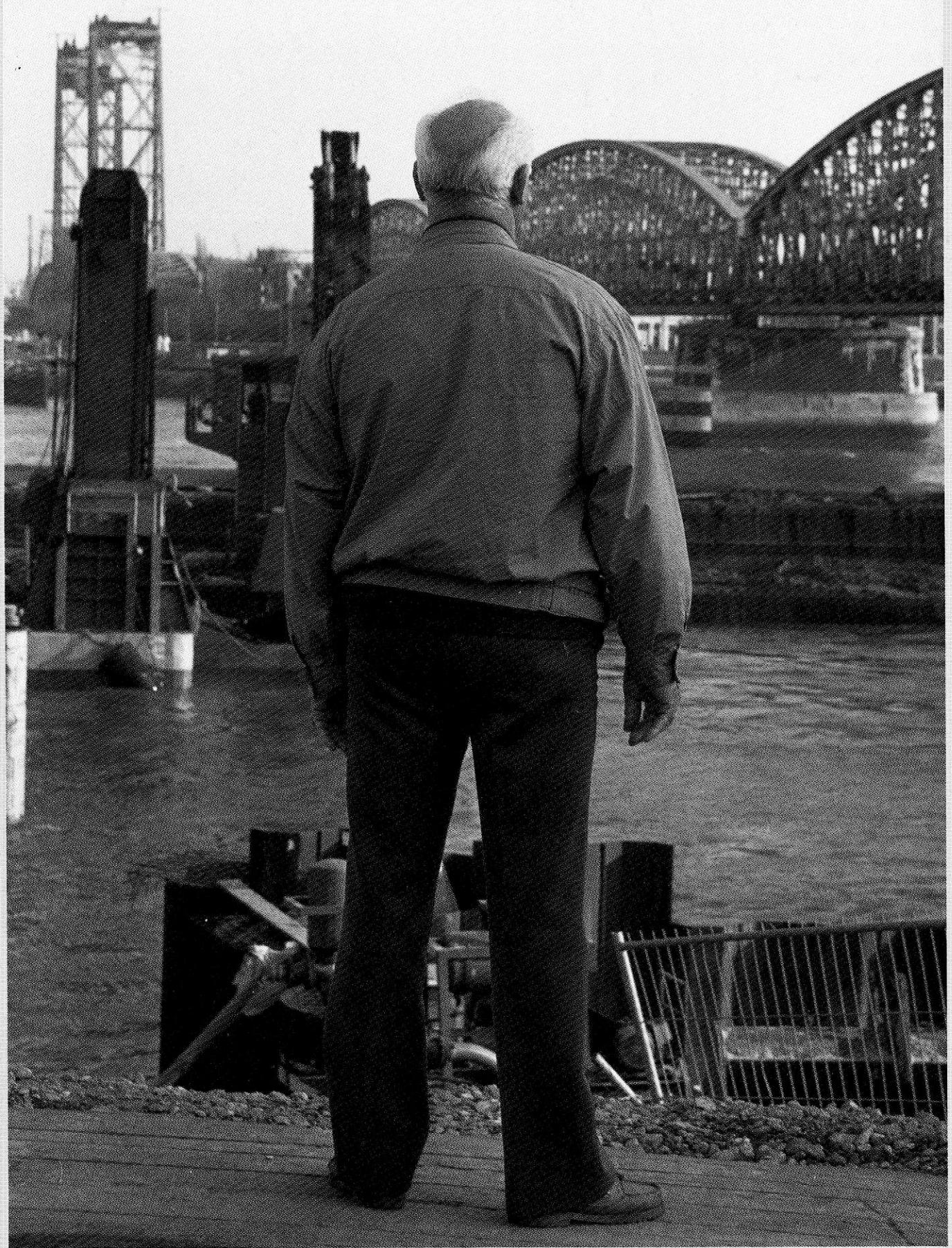
Dat is een van de uitkomsten van een recent onderzoek. Conrad Bons (EUR) gaat in op de onderzoeksresultaten.

De studiedag wordt gehouden in café restaurant Engels, Stationsplein 45.

Opgave door overmaking van f 20,- op girorekeningnr. 4564404, t.n.v. SBAW Rotterdam.

Informatie: SBAW, Jan de Haas, 010 - 414.17.00

Steiger

Aan het werk

Eén bonk kracht en trots aan de maas. Denkt hij na over hoe "de Hef" het beste gesloopt kan worden of over hoe hij dit markante ijzeren kunstwerk het beste kan verdedigen tegen de slopers?